

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**БАГАТОМАНІТНІСТЬ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
СЬОГОДЕННЯ**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка 2 курсу
13-231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Діденко Олена Сергіївна

Керівник: доцентка Рехліцька А.Є.

Рецензент: директорка народного
театру «Ритми планети»,
Заслужений працівник культури
України Пак І.О.

Херсон - 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	6
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	6
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	12
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	17
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	17
2.2. Літературно-графічний запис хореографічної постановки...	18
2.3. Сценографія.....	22
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ	29
Додаток А.....	29
Додаток Б.....	34
Додаток В.....	35
Додаток Г.....	36
Додаток Д.....	37
Кодекс академічної доброчесності	

ВСТУП

Актуальність теми. Хореографічне мистецтво, особливо на сучасному етапі вражає своєю різноманітністю. Поруч із фундаментальними хореографічними дисциплінами такими як класичний танець, народний танець, бальний танець, з'являються та активно розвиваються зовсім нові течії. Вихід України на світовий культурний простір після проголошення Незалежності сприяв активному розвитку сучасних форм хореографії, розширенню сфери інтересів вітчизняних фахівців, проникненню до країни великої кількості нових хореографічних течій, що сприяло формуванню оригінальних жанрів. Весь цей процес відбувається під знаком інтеграції в галузі культури та мистецтв. Українські та зарубіжні фахівці активно співробітничать та діляться досвідом, що значно розширює межі творчого пошуку, але поряд з цим існують певні проблеми пов'язані з недостатньою теоретичною базою, нечітким усвідомленням характерних ознак різних напрямків хореографії і як результат змішування різних за сутністю видів та стилів. Тож, утворилися нерегламентовані художні форми, які не можливо було однозначно класифікувати.

Вивченням цієї проблематики займалися у своїх дисертаційних дослідженнях такі науковці–мистецтвознавці як Пастух В.В, Кохан Т.Г., Васильєва Л.Л., Романенко В.І., Білаш П.М., Бернадська Д.П. В їхніх роботах аналізувались і розглядались окремі танцювальні форми модерністського, імпресіоністичного танцю, особливості музичних форм джазу, року, імпресіонізму у вітчизняній хореографії, а також балетмейстерське мистецтво в Україні початку ХХ ст. Проте недостатнє висвітлення даної проблематики зумовило вибір теми нашої кваліфікаційної роботи (проекту): «Багатоманітність хореографічної культури сьогодення».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Ініціативна тема кафедри хореографічного мистецтва в Укр НТЕІ «Формування професійно-творчих здібностей майбутніх хореографів в умовах освітнього процесу ЗВО» та розробка нашої кваліфікаційної роботи тісно пов'язані між собою. Також розробка кваліфікаційної роботи передбачає використання силабусів освітніх компонент композиція і постановка танцю, філософія танцю, мистецтво балетмейстера, історія хореографічного мистецтва.

За основну мету в кваліфікаційній роботі (проекті) ми ставимо дослідження питання різноманітності хореографічної культури на сучасному етапі.

Для розв'язання даної проблематики та досягнення поставленої мети, нами були визначені наступні **завдання**:

- проаналізувати теоретичний матеріал з даної тематики та обґрунтувати історико-мистецькі засади хореографічної композиції;
- визначити ідейно-тематичну основу хореографічної композиції;
- описати композиційно-архітектонічну побудова твору;
- розробити графічну таблицю твору з описом хореографічного тексту;
- розробити макет художнього оформлення сцени та створити оригінальні костюми;
- створити власну інтерпретацію відомої хореографічної композиції.

Об'єкт дослідження. Історія розвитку хореографічного мистецтва.

Предмет дослідження. Хореографічне мистецтво сьогодення.

Методи дослідження. Для досягнення мети, розв'язуючи поставлені завдання, ми використовували наступні методи дослідження: аналіз теоретичної наукової літератури, що пов'язана з досліджуваною

проблемою, метод систематизація та узагальнення попередніх досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів кваліфікаційної роботи полягає в розробці та створенні оригінального сценічного провадження хореографічної композиції, поєднанні різних видів хореографії, а також в створенні сценографії, яка сприяє візуальному сприйнятті теми та ідеї хореографічної композиції.

Практичне значення одержаних результатів. Розробка обраної теми може бути використана як матеріал для силабусів освітніх та навчальних компонент кафедри хореографічного мистецтва з дисциплін композиція і постановка танцю, мистецтво балетмейстера, філософія танцю, історія хореографічного мистецтва, народний танець, бальний танець, як тема для обговорення на виховному заході. Розроблена хореографічна композиція може використовуватись у масових заходах як самостійний номер, а також бути частиною театралізованої вистави.

Апробація результатів творчої частини кваліфікаційної роботи.

Результати дослідження було оприлюднено на XI Усеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених і студентів Зарубіжна та українська культура: питання теорії, історії, методики.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції

В наш час мистецтво загалом, та зокрема хореографічне мистецтво досягло значного розвитку. З'являються сучасні форми хореографії та активно розвиваються зовсім нові течії, формуються оригінальні жанри. Тож для початку слід визначити, що таке хореографічний напрям, хореографічний стиль, хореографічна форма та хореографічний жанр.

Хореографічний напрям – це сукупність найпоказовіших стильових характеристик певного художнього явища в хореографічному мистецтві. Основу напрямку становить чітко визначена концепція сприйняття світу й людини.

Хореографічний стиль – це стійка система художньо-образних засобів, прийомів танцювальної творчості, характерна для певного історичного періоду та авторського стилю. Хореографічні форми – засоби, якими хореограф користується при відтворенні засобами танцю явищ дійсності.

Хореографічні форми поділені на вищу – балет, малу (хореографічна мініатюра) і велику (ансамблевий танець), музично-танцювальні, розважальні.

Хореографічний жанр (від фр. genre – манера, різновид) у хореографії і балеті – рід твору, що характеризується сукупністю формальних і змістовних особливостей [23].

Тож, перейдемо до розгляду видів хореографії.

Важко заперечити важливість такої фундаментальної дисципліни, як класичний танець. Термін «класичний» в перекладі означає «зразковий». І насправді, класичний танець має важливе значення у формуванні якісної техніки виконання, в правильній постановці корпусу, рук, ніг, голови. Навчання класичному танцю побудовано за певною системою, починається з екзерсису, поступово переходить від простого (вправи біля станку) до складного (виконання рухів на середині зали), згодом слідує *adagio* та *allegro*.

Значний внесок у розвиток класичного танцю зробила відомий балетмейстер Агріпіна Яківна Ваганова, завдяки якій балетні вікові традиції були збережені та систематизовані. В своїй книзі «Основи класичного танцю» вона зазначала, що послідовність екзерсису не може бути випадкова, корисно і логічно поєднані елементи визначають рівень складності комбінації, навантаження під час уроку теж слід розподіляти рівномірно, зменшуючи кількість наступних повторів при збільшенні попередніх. В своїй праці вона зазначила основні положення своєї педагогічної системи: «...емоційна виразність, точність форми, вольова манера виконання, вміння відчувати опору в корпусі, брати запас сили руками для виконання турів і стрибків, строго продуманий навчальний процес, спрямований на освоєння високого рівня віртуозної техніки...»

В наш час класичний танець не втрачає своєї популярності. На сценах театрів опери і балету живуть класичні балетні постановки «Дон Кіхот», «Кармен-сюїта», «Лускунчик», «Лебедине озеро», «Жизель» та інші.

Наступним видом хореографії, що вийшов на високий виконавський рівень став народний академічний танець, який є результатом багатовікової творчості різних народів, та відображенням соціальних та естетичних ідеалів певного народу, його історії, трудової діяльності впродовж багатьох сторіч, традицій, характеру. Завдяки взаємодоповненню та вдосконаленню навичок він досягнув високого

художнього та естетичного рівня. В мистецтві народного танцю відображається дійсність шляхом здавна сформованих виражальних засобів танцювальної мови, які зрозумілі і доступні для народу.

Розрізняють наступні види народного танцю:

- власне народний – тобто побутовий, той що виконуються народом в побуті;
- народно-сценічний – народний танок оброблений для великої сцени та доповнений певними виразними засобами зі збереженням основних національних особливостей;
- фольклорний танок – той, що розвиваючись від примітивного танцювання до сценічного танцю, пройшов великий шлях та зробив віртуозну техніку засобом виразності;
- характерний танець – будь-який народний танець, представлений у балетному спектаклі та виконаний професійними артистами балету

Засвоєння техніки народного танцю починається з вправ народно-сценічного екзерсису біля станка. В народному танці акцент робиться на розвиток гомілковостопного суглобу, м'язів, що сприяють додатковій рухливості стопи, та занять на середині зали, що передбачає вивчення танцювальної лексики різних народів. Маючи власну термінологію, яка є спільною в назвах елементів і рухів різних народностей, народний танець має певну схожість з екзерсисом класичного танцю (назви рухів та методика їх виконання). При цьому у народному танці є власні основні рухи «гармошка», «драбинка», «зігзаги», «припадання», «упадання», «моталочка», «вихиляси», «молоточки», «вірвовочка», «голубці», «підбивка», «дрібні вистукування», «ключі», «хлопавки», «колесо», «повзунок», «розніжка» та ін., які зовсім не схожі на рухи класичного танцю

Сьогодні народний танець не втрачає своєї актуальності. Значний внесок для популяризації народного танцю зробив відомий хореограф

професор, академік Мирослав Вантух, який керує Національним заслуженим академічним ансамблем танцю України ім. П.Вірського. Кожна постановка у виконанні танцівників ансамблю віртуозна у техніці виконання, поєднує в собі велич душі народу і неперевершене поєднання музики з хореографією. Репертуар ансамблю налічує більше п'яти концертних програм, до яких увійшли всіма улюблені хореографічні композиції: «Ми з України», «Гопак», «Моряки», «Чумацькі радощі», «Сестри», «Ой, під вишнею», «Ляльки», «Повзунець», «Про що верба плаче», «Подоряночка», «Запорожці», «Ми пам'ятаємо!», а також постійно оновлюється новими яскравими постановками, кожна з яких, як маленький спектакль.

На ряду з класичним та народним танцями стоїть бальний танець, який не меш значимий в хореографічному мистецтві. Аналізуючи історію бального танцю, можна зазначити, що термін бальні танці походить від слова бал, що в перекладі з латинської означає танцювати. За часів Середньовічної Європи бальні танці танцювали привілейовані класи, тоді як простий народ виконував народні танці. З початком ХХ сторіччя в бальній хореографії відбулися певні зміни: пари стали танцювати незалежно, тобто відбувся відхід від принципу танцювального ряду; змінювалась музика, що в свою чергу вимагало нових танців; також танці оброблялися під коло широкої публіки. Все це сприяло розвитку сучасних бальних танців. В Англії було створено спеціальну Раду, спеціалісти якої стандартизували усі відомі на той час танці, розділивши їх на дві частини. На сьогодні в програмі спортивного бального танцю всього десять танців, п'ять з яких – танці Європейської (Стандартної) програми, та п'ять – танці латиноамериканської програми. Спортсмени – танцівники проходять шлях від аматорів до професіоналів, поступово, з розвитком професійних навичок, ускладнюючи елементи та поповнюючи свою програму новими танцями. Класність, тобто рівень майстерності відбувається в такому

порядку: Н, Е, D, С, В, А, S, М за нарахуванням балів на класифікаційних змаганнях.

Спортивні змагання, які є основною формою спортивного бального танцю проходять за такою градацією: окремо в європейській програмі, латиноамериканській програмі, програмі 10 танців, секвеях (танцювальне шоу на 3 хвилини із власною аудіо-доріжкою), формейшені (танцювальне шоу ансамблю на 8 пар, триває близько 6 хвилин). У США сформувалась нова популярна форма змагань «American Smooth» та «American Rhythm», яка вже наслідується і на території Європи.

Не аби якої популярності на сьогоднішній день завоювало таке явище, як система навчання Pro-Am у бальних танцях. Сутність програми полягає в тому, що викладач (Professional) навчає та танцює в парі з учнем (Amateur), що допомагає учневі виглядати більш впевнено та професійно. На таких змаганнях оцінюються лише аматори.

В наш час спортивний бальний танець дуже швидко розвивається. Щороку відбуваються зміни в хореографії, особливостях виконання, костюмах, образах танцівників.

Зміна тенденцій ніяк не впливає на підготовку танцівників бального танцю. Викладачі завжди приділяють велику частину тренувань для відпрацювання базових елементів, бейсіку, класичній хореографії, стретчингу, загальній фізичній підготовці, спортивній йозі. Психологічні консультації та спортивні масажі також мають важливе значення. Фізичний розвиток та психологічний комфорт в поєднанні формують врівноважену, впевнену у собі особистість що має здорове, витривале, спортивне тіло, яке готове до різного роду навантажень.

Значний внесок у розвиток бального танцю зробив видатний танцівник та хореограф Волтер Лерд своєю змістовною працею «Техніка латиноамериканських танців», а також Алекс Мур, чії танці вважаються

«Біблією» бальних танців в міжнародному стилі, в книзі «Бальні танці». (Technique of flat dancing) та Alex Moore «Бальні танці» (Ballroom dancing).

Спортивні змагання та заходи зі спортивних бальних танців відбуваються по всьому світу. Найпопулярнішими і наймасовішими є: Blackpool Dance Festival (Блекпул, Англія), United Kingdom Open Championships (Лондон, Англія), WDC AL Open World Championships (Дублін, Ірландія), Dutch Open (Ассен, Нідерланди), Imperial Championships (Гатвік, Англія), German Open (Штутгарт, Німеччина).

Сучасний танець є найбільш багатим за своїми стилями та відгалуженнями. На сьогодні не існує єдиної затвердженої класифікації стилів, є лише досить умовний поділ. Перша половина ХХ сторіччя ознаменувалась розвитком таких течій як вільний танець, модерн, контемпорарі, джаз, теп, рок і поп хореографія. Автори сучасної хореографії вважають, що танець як мистецтво має відображати нові реалії, а не дотримуватись чітких строгих норм балетних шкіл.

Дві великі групи сучасних танців – вуличні та клубні танці взяли свій початок у другій половині ХХ сторіччя і на початку ХХІ. До так званих Street dance відносять такі стилі: Krump, NewStyle, попінг, LA-Style, локінг, Crip walk, R&B, брейк-данс, хіп-хоп. До клубних: тектонік, джаз-фанк, хаус, джампстайл, шаффл, вакінг, Go-Go, Square dance, Drum and Bass step, рагга ті інші. Це далеко не весь список сучасних напрямків хореографії, вони постійно поповнюються новими актуальними стилями.

Розглянемо детальніше найбільш популярні і масові форми сучасного танцю. Ними по праву вважаються джаз-модерн, контемпорарі, модерн. Хоча дані стилі і були створені в протест правилам класичного балету, але їх засвоєння передбачає використання багатьох базових знань класичної хореографії в поєднанні з основними принципами танців джаз-модерн, контемпорарі, модерн. Такими принципами є відображення інтуїтивного відчуття, індивідуальне

суб'єктивне ставлення до художньої творчості, інтуїція як попередник враження, почуття, відчуття, імпульсу, емоції, що являють собою філософські положення естетики інтуїтивізму А.Бергсона. У сучасних хореографів-послідовниках М.Грехем простежується звернення до психоаналізу З.Фрейда, це виявляється у складній психологічній лексиці та техніки contraction&release.

В уроках танцю модерн не існує чіткої послідовності вивчення рухів. Певно існує техніка викладання за М.Грехем та більшість педагогів, ознайомившись з нею, будують власну систему проведення занять, але такі основні частини, як розігрів, ізоляція, вправи для хребта, рівні, крос (пересування у просторі), комбінації або імпровізація є обов'язковими.

Нова сучасна хореографія це свобода вираження почуттів та ідей, це заміна сольних партій чуттєвими дуетами, це нове легке вбрання та відмова від пуантів, що створює легкий повітряний образ, це неймовірна пластика танцівників та відхід від консервативності.

В творчій частині кваліфікаційної роботи ми намагалися показати органічний синтез сучасного танцю із класичним, шляхом створення власної хореографічної композиції.

1.2. Ідейно-тематична основа

Тема. Представники різних видів хореографії не вороги, а однодумці.

Ідея. Хореографія синтезує сучасні стилі з класикою та об'єднує представників різних верств населення.

Надзавдання. Танець єднає, сполучає утворює.

Наскрізна дія. Танцювальний батл між представниками різних видів хореографії, що утворює єдине танцювальне шоу.

Конфлікт. Зіткнення двох хореографічних напрямків сучасного та класичного танцю.

Видової спрямованості (вид хореографії) сучасна хореографія, класична хореографія.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція.

Танцювальний жанр. Романтичний.

Лібрето. «Будь яку проблему в світі можна розв'язати танцюючи» Джеймс Браун.

Вже давно ворогують між собою представники таких різних видів хореографічного мистецтва як класичний танець та сучасний танець. Кожен намагається довести, що їх техніка найскладніша, танець найсуттєвіший, а виконання найдосконаліше. Суперечки призводять до сутичок і навіть до кровопролиття. Але все ж таки розум бере верх, ворогуючі табори вирішують з'ясувати стосунки у танцювальному батлі. Зібравшись на великому майданчику, вони по черзі починають танцювати, показуючи всю свою майстерність та пропонуючи суперникам повторити їх рухи. Не просто даються представникам класичного танцю рухи та комбінації сучасної хореографії, а вуличним танцівникам важко повторити класичні па. Але жоден не здає позицій, виконуючи запропоновані рухи в своєму стилі. Для представників протилежних таборів це виглядає кумедно, але згодом вони починають бачити, що таке прочитання хореографії набуває нового сенсу. Кожен з танцівників володіє різними техніками, які майстерно та неперевершено виконує. Колишні вороги тепер не суперники, вони стають однодумцями, яких поєднує любов до танцю. Вони об'єднуються, вчать один одного, разом створюють хореографічну композицію, в якій майстерно поєднують класичний танець з сучасною хореографією.

Характеристика хореографічних образів. Представники класичного танцю, це юнаки та дівчата із заможних родин. Вони молоді, вродливі, веселі. У них є все: і гроші, і дорогий одяг, і коштовності. Вони отримують найкращу освіту, гарні манери, вихованість. Заняття класичним танцем виховало в них почуття гідності, вони дещо зверхньо

дивляться на представників вуличних танців, не розуміючи, як так можна ставитись до великого хореографічного мистецтва. Згодом побачивши майстерність виконуваних елементів та рухів вони змінюють своє ставлення, розуміючи, що така хореографія також має право на існування.

Представники сучасної хореографії – загалом виходять з простого народу. Вони молоді й зухвалі, звичні кулаками відстоювати свою правоту. Але під маскою зухвалості ховається широка хореографічна душа. Безгрошів'я не дає їм змоги отримати гарну освіту. Всього, що вони вміють їх навчила вулиця. Навіть танцям вони вчаться один у одного, переймаючи побачене та переробляючи його на свій манер. З малечку в них виробилось негативне ставлення до багатіїв, які мають все. Тож цілком логічно, що зустрівши представників класичного танцю, які походять з вищих верств населення, хлопці та дівчата намагаються показати свою незалежність. Але розумні від природи, вони бачать, що класичний танець це важкий труд, ця грація та невимушеність досягається наполегливою працею крізь піт та сльози. Це прозріння примирює протиборчі табори.

Аналіз музичного супроводу. Музика до хореографічної композиції складається з трьох частин та представлена поєднанням уривків класичної музики, сучасної музики, а також класичної музики в сучасному виконанні.

Перша частина це уривок з балету «Спляча красуня» П.І.Чайковського. В своїй творчій діяльності великий методист уособлював себе зі своїми героями, розкриваючи перед усім свій внутрішній світ. Його музика охоплює широке коло жанрів, розкриває глибинні психологічні процеси людської душі засобами їх гостро драматичних внутрішніх сутичок. Його музичні твори мають особливий сенс теми вступу, розроблена тема перетікає в зону репризи, на початку

якої часто відсутня головна тональність. Кода має особливу роль, там часто відбувається тематичне перетворення.

Феномен композитора в тому, що його музика користувалась значним попитом за життя композитора не тільки в Росії, й за кордоном. В наш час цікавість до неї не згасає, реалізуючи мрію композитора про те, щоб кількість людей небайдужих до його творчості зростала.

Лад: мінорний.

Форма: проста.

Розмір: 3/4

Темп: рухливий.

Загальна кількість тактів: 50 тактів.

Друга частина це уривок джазової музики у виконанні Чарлі Паркера. Особливістю джазової музики є її імпровізаційність і свінг. Імпровізація дозволяє виконавцю вільно грати, складаючи музику буквально під час гри. Часто використовуючи одні й ті самі мелодії та співзвуччя вони грають музику, яка ніколи не повторюється і не звучить однаково. Іншою особливістю джазу є складний ритм, що є таким через акценти, основним з яких є біт.

Лад: мінорний.

Форма: проста.

Розмір: 2/4

Темп: повільний.

Загальна кількість тактів: 51 тактів.

Третя частина – цю мелодія у виконанні італійського камерного оркестру Rondo Veneziano, який очолює композитор та диригент Джон П'єро Ревербері. Оркестр спеціалізується на стилі бароко та грає на оригінальних класичних інструментах, гармонійно поєднуючи їх з більш сучасними синтезаторами, бас-гітарою та барабанами. Репертуар оркестру складається як з власних творів так і з сучасної обробки відомих класичних творів. За словами самих виконавців, їхня музика: «

це пер за все заряд позитивних емоцій, навіть та, яка здається сумною. Під час прослуховування ви не відчуваєте негативних емоцій, навіть, коли вони з'являються, то в кінці налагодять вас на позитивний лад ». Мабуть в цьому і є популярність оркестру.

Лад: мінорний.

Форма: проста тричастинна.

Розмір: 4/4

Темп: рухливий.

Загальна кількість тактів: 56 тактів.

Загальна кількість тактів всієї композиції: 157 тактів

Хронометраж: 6 хвилин.

РОЗДІЛ 2.

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	60 тактів	<p>Вихід дівчат та хлопців, які є представниками класичного танцю. Їх рухи, постава, манери – все говорить про те, що вони добре виховані. Вони спілкуються, діляться своїми вміннями. Згодом з'являються представники сучасного танцю – веселі, шалапутні хлопці та дівчата. Починають насміхатися над представниками класичного танцю, підкреслюючи свою перевагу.</p>
Зав'язка	20 тактів	<p>Побачивши один одного, представники протиборчих таборів намагаються довести перевагу свого виду танцю.</p>

Розвиток дії	52 тактів	Хлопці та дівчата починають по черзі виконувати різні рухи та комбінації, які притаманні їх виду хореографії. Починається ніби танцювальний бій, ніхто не хоче поступатися. Викладаючись на всі сто процентів, танцівники намагаються довести супротивникам, серйозність їхньої справи, важкість виконання та значимість танцю в їхньому житті.
Кульмінація	10 тактів	Згодом, коли всі вже дуже втомилися, але не здалися, настає прозріння. Хлопці та дівчата з різних верств населення розуміють, що хореографічне мистецтво в будь-якому його виді, вимагає багато зусиль та має важливе значення для кожного з них. Цікавість хореографією об'єднує їх.
Розв'язка	15 такти	Колишні протиборчі табори об'єднуються заради дружби та союзу для подальшого розвитку хореографічного мистецтва.

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

Графічна фіксація постановки оформлюється у вигляді таблиці, з використанням загальноприйнятих умовних позначок та скорочень.

Спина дівчини - - обличчя дівчини
 Спина хлопця обличчя хлопця
 Напрямок руху
 Рух по колу

Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
	1-30 т.	<p>Експозиція.</p> <p>З правої третьої куліси виходять дівчата та хлопці, представники класичного танцю. Вони рухаються, просуваючись вперед, виконуючи комбінацію.</p>
	31-60 т.	<p>З лівої третьої куліси виходять хлопці та дівчата, представники сучасного танцю. Спочатку стоять на місці, спостерігаючи за своїми суперниками, згодом починають рух, просуваючись вперед, виконують комбінацію.</p>
	61-80 т.	<p>Зав'язка.</p> <p>Протиборчі табори розгортаються обличчям один до одного, виконують комбінації, всім своїм</p>

		виглядом намагаючись довести свою перевагу.
	81-88	Розвиток дії. Рухаються на зустріч. При перетинанні розгортаються та продовжують рух спиною.
	89-98	Розходяться на півкола. З загальної маси виділяються два хлопці з різних сторін, сходяться на середині, виконують комбінації. Повертаються назад.
	99-110	В центрі сходиться наступна пара. Виконують комбінації. Повертаються до загальної маси.

	111-125	<p>На центр виходять по одній парі з різних сторін. Виконують комбінації. Повертаються через центр назад. Загальна маса танцівників починає рух по півколу на зустріч один одному. Таким чином міняються місцями.</p>
	126-140	<p>З різних боків виходять по дві пари, в центрі утворюють клин, роблять комбінації. Загальна маса рухається праворуч, ліворуч, роблячи хлопки.</p>
	141-150	<p>Кульмінація. Пари у центрі міняються партнерами, продовжують виконувати комбінації. Загальна маса змінює малюнок, вишикуючись в шаховому порядку</p>

	151-165	Розв'язка. До пар в центрі по черзі приєднуються всі інші, створюючи три лінії. Виконують комбінації.
	166-175	Всі разом виконують фінальні комбінації.

2.3. Сценографія

Оформлення сцени. Для нашої хореографічної композиції ми не використовували ніяких особливих засобів для оформлення сценічного простору, оскільки саме дійство має важливе значення і вся увага глядача повинна зосередитись на виконавцях. Використали лише мінімально необхідні атрибути – бежеві засіви на бічних кулісах та на заднику. На проекційний екран, що розташований на заднику, можливий показ фрагментів з фільму «Вуличні танці».

Світлова партитура. Для нашої хореографічної композиції, на відміну від декорацій, світло відіграє важливу роль, воно стає частиною мистецтва та впливає на силу сприйняття глядачем побаченого. Воно слугує підґрунтям для створення з його допомогою візуального образу. Враховуючи специфіку того, що відбувається на сцені, ми розробили

світлову партитуру та розписали її у вільній формі відповідно до архітектоніки хореографічної композиції.

В експозиції горять софіти, які розміщені над сценою та забезпечують безтіньове освітлення, також працюють задники, створюючи фон. Бічні світильники включаються по черзі, освітлюючи виконавців, які виходять з різних боків.

Зав'язка передбачає роботу вже зазначених освітлювальних приладів.

З розвитком дії починають працювати контрсофіт, що підсвічує виконавців, ложа, яка освітлює передній план сцени та портал, для освітлення глибини сцени. Також змінюється робота софітів, вони повинні світити різними кольорами.

Така робота освітлювальних приладів продовжується протягом наступних частин хореографічної композиції (кульмінації та розв'язки).

У фіналі виконавці максимально освітлюються контр софітом та рампою.

Ескізи костюмів.

Костюми жінок представниць класичного танцю складаються з приталеної сукні з коротким рукавом. Спідниця сукні нагадує так звану пачку шапенівку та складається з декількох слоїв м'якого фатину. На талії сукня прикрашена поясом з атласної стрічки.

Взуття – бежеві балетки.

Зачіска – волосся зібране на потилиці в тугий вузол.

Костюм хлопців, представників класичного танцю це біла сорочка з широким воротом та глибоким вирізом. Рукав вільного крою. Брюки класичного крою, трохи розширені донизу.

Взуття – чорні джазовки.

Жіночі костюми представниць сучасного танцю являють собою футболки – топи та широкі брюки.

Взуття – чорні балетки або джазовки.

Зачіска – високі хвости.

Хлопці одягнені майже так само, як і представники класичного танцю. Тільки замість білих сорочок, вони одягнені в бордові сорочки, які не заправлені в брюки.

Взуття – чорні джазовки.

ВИСНОВКИ

Розглянувши тему різноманітності хореографічного мистецтва, проаналізувавши найпопулярніші види хореографічної культури на сьогоднішній день, їх форми та жанри, історію розвитку та положення у сучасному світі, розкривши тісний зв'язок різних видів хореографії між собою, можна зробити наступні висновки. XXI століття стало часом стрімких змін, великого наукового та технічного прогресу, осторонь якого не стоїть і хореографічна культура. Різноманіття танцювальних жанрів вражає, поруч із звичними традиційними формами з'являється все більше сучасних відгалужень. Але не слід забувати про такі фундаментальні хореографічні науки, як класичний танець, народний танець, які займають своє важливе місце у розвитку та формуванні танцювальної культури.

Виконуючи завдання, поставлені в кваліфікаційні роботі для досягнення мети, ми проаналізували теоретичний матеріал з теми різноманіття хореографічної культури, це дозволило нам обґрунтувати історико-мистецькі засади хореографічної композиції та надихнуло на створення власної постановки.

Визначивши тему та ідею твору, його надзавдання та наскрізну дію, а також конфлікт, ми зробили повний аналіз ідейно-тематичної складової хореографічної композиції.

Написане нами лібрето – короткий зміст того, що відбувається на сцені. Воно допоможе глядачеві не просто дивитися танець, а розуміти про що він, що хотів донести балетмейстер своєю постановкою.

Описуючи хореографічні образи ми використали художню мову, що дозволило нам як найкраще охарактеризувати виконавцям їх ролі. Такий прийом допоможе танцюристам вжитися в образ в повній мірі.

Оскільки наша хореографічна композиція це розповідь про танцювальний бій представників різних видів хореографічного

мистецтва, то і музичний супровід повинен відповідати дійству. Музика до хореографічної композиції представлена поєднанням фрагментів класичної та сучасної музики, а також класичної музики в сучасній обробці. Таке поєднання дало можливість в повній мірі розкрити сюжет танцю.

Перейшовши до визначення архітекtonіки композиції, ми розділили номер на п'ять частин (експозицію, яка дає розуміння часу та місця подій, зав'язку, розвиток дії, де безпосередньо розгортаються події, кульмінацію – найвищу точку композиції та розв'язку). Також зробили графічну таблицю твору, спираючись на визначену архітекtonіку. В графічній таблиці, за допомогою загальноприйнятих позначень, ми зробили малюнки танцю та розписали переміщення по сцені.

Створюючи сценографію, ми особливу увагу приділили світловій партитурі. Завдяки грамотному підходу до розміщення освітлювальних приладів нам вдалося урізноманітнити світлове сценічне освітлення та на довгий час утримати увагу глядача на сценічному дійстві. Оформлення ж сценічного простору – просте та невибагливе, оскільки за нашим задумом вся увага глядача повинна бути прикута до самої постановки.

Костюми виконавців підкреслюють їх образи.

Сценічне втілення хореографічної композиції, яке базувалось на отриманих знаннях та на графічній таблиці твору, стало останнім завданням, виконавши яке ми завершили роботу над кваліфікаційним проектом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акопян-Шупп Р. Глобальний танець: творчий процес, розвиток нової сфери танцю. Проблема синтезу у сучасній хореографії., М. Волгоград, 1999., 41-50с.
2. Бекина С.И. Музыка и движение., М., 1983., 10-29с.
3. Бойко О. С. Народний танець: перспективні напрями дослідження. КНУКіМ: Зб. наук.праць. К.,2013. С. 18-22.
4. Ваганова А. Основы классического танца. М., Л., Искусство, 1980., 177.
5. Валукин Е.П. Проблемы наследия в хореографическом искусстве., М., 1992.. 60-72с.
6. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. К.: Музична Україна, 1990. 150 с.
7. Волков І.П. Виховання творчістю. М., Знання., 1989., 84с.
8. Гавликовский Н.Л. Руководство для изучения танцев., М., Планета музыки., 2010.. 256с.
9. Дені Г., Дассвіль Л. Всі танці., к., Музична Україна., 1983.
- 10.Зайцев Є. В., Колесниченко Ю. В. Основи народно-сценічного танцю.: Навчальний посібник ВНЗ I–IV р.а./Видання друге доопрацьоване і доповнене. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007., 416 с.
- 11.Захаров Р.В. Записки балетмейстера., М., Искусство., 1976.
- 12.Зубатов С. Л. Методика роботи з хореографічним колективом. К.: Ін-т підвищення кваліфікації працівників культури, 1997. 100 с.
- 13.Касаткіна Л.В. Танец - это жизнь. М., Санкт-Петербург, 2006., 145-147с.
- 14.Клименко В. Психологія творчості : навч. посіб. К. : Центр навч. літ., 2006. 480 с.
- 15.Костровицкая В.С., Писарев А.А. Школа классического танца. Л.: Искусство, 1976. 272 с.

- 16.Кривохижа А.М. Гармонія танцю. М., Мистецтво., 2003., 39-56с.
- 17.Никитин В. Ю. Модерн-джаз танец: История. Методика. Практика. М. ГИТИС, 2000. 440 с.
- 18.Новер Ж.Ж. Письма о танцах и балетах. 40-44с.
- 19.Сарджент У. Джаз. Генезис. Музыкальный язык. Эстетика. Пер. с англ. М., 1987. с. 231.
- 20.Шевчук А.С. Дитяча хореографія: навч.-метод. посібник. Тернопіль., Мандрівець, 2016. 288 с.+ вкл. 8 с.
- 21.Володихин Д.М. Современная энциклопедия Аванта +. Музыка наших дней. – М., 2002. – с. 66-68. 3. Jarrett S. Get a grip on your next Trip. // Dance teacher, № 4'2001. – р. 48-49.
- 22.Шариков Д.І. Стили сучасної хореографії сьогодення.URL:
http://www.rusnauka.com/NTSB_2006/MusicaAndLife/4_sharikov%20d.i.rtf.htm
- 23.Хореографічні напрямки, стилі, форми, жанри. URL:
<https://naurok.com.ua/horeografichni-napryami-stili-formi-zhanri-181334.html>
- 24.Реферат: Стили сучасної хореографії сьогодення. URL:
<https://cwetochki.ru/ref-referat-stili-suchasnoi-khoreografii-sogodennia.html>

ДОДАТКИ

Додаток А.

Комбінації.

Хрест. Виконується у горизонтальній і вертикальній площині.

Горизонтальний хрест: назад – центр – ліворуч – центр.

Вертикальний хрест: вгору – центр – праворуч – центр – вниз – центр – ліворуч – центр.

Квадрат. Виконується за тими напрямками, що і хрест, але без повернення в центр.

Напівколо. Виконується ліворуч і праворуч через крайню передню точку.

Коло. Виконується в горизонтальній і вертикальній площині за рахунок злитого з'єднання всіх напрямків.

Вивчення рухів грудної клітки йде від простого до складного, цей принцип повинен дотримуватись з особливою старанністю: підготовчі вправи, рухи в “чистому” вигляді, комбінації. Задача педагога – домогтися м'язової волі, тому що із затиснутими м'язами і з невірним хребтом рухи грудною кліткою неможливі.

Пелвіс (стегна).

Рухи пелвісом – найефективніші, вони часто зустрічаються в африканських і латиноамериканських танцях – це дає велику кількість різноманітних комбінацій. Буде зустрічатися вираз “підйом стегна”, мова йде про рухи лише зовнішньої

Передньої частини тазостегнового суглобу, не про частину ноги від коліна до паху.

Види рухів: рух назад, рух з боку в бік, *hiplift* – підйом стегна вгору, *shimmi*, *jellyroll*.

Техніка виконання рухів.

- рухаючись вперед, пелвіс ледве піднімається і різко посилається вперед. Рухаючись назад, попереки залишається на місці і між ним та сідницями утвориться арка. Коліна зігнуті та спрямовані точно вперед, важливо зберегти нерухомість колін при русі;

- рух з боку в бік може бути двох видів: простий зсув з боку в бік, не підвищуючи і не знижуючи пелвісу, чи рух по дузі, півколу, який проходить через крайню нижню точку. Цей рух використовується під час свінгового розгойдування пелвісу з боку в бік;

- підіймаючи одне стегно вгору, “робоча” нога повинна бути “без ваги”, стояти на півпальцях чи бути відірваною від підлоги (небажано допомагати підійматись стегну згинанням чи розгинанням коліна чи підйомом і опусканням п’яти). Підіймаючи одне стегно, в підребер’я на рівні діафрагми виникає стиск;

- рух *shimmi* був запозичений з однойменного танцю і помагає в спіральному закручуванні пелвісу праворуч чи ліворуч;

- *jelliroll* схожий на шейк, пелвіс максимально розслаблений, глибокі м’язи сідниць скорочуються і розслабляються, що викликає тремтіння пелвісу.

Комбінації:

Хрест. Уперед – центр – праворуч – центр – назад – центр – ліворуч – центр. Він може виконуватись двома способами: різкий, стоккаттовий поштовх – *thrust*, і повільний стиск – *contraction*. Хрест може починатись з будь-якої точки, можливі акценти.

Квадрат. Виконується за тими самими напрямками, що і хрест, але без повернення в центр. Приділяють увагу нерухомості колін та рівновіддаленості всіх точок від центру.

Напівколо. Виконується праворуч і ліворуч, через передню крайню точку і через задню точку.

Коло. Виконується праворуч і ліворуч. Увагу приділяють нерухомості колін.

Діагональний хрест:

I – поворот пелвісу спіралью праворуч.

1 – thrust пелвісом вперед (спіраль зберігається)

2 – thrust назад.

I – спіраль діагонально ліворуч

3 – thrust уперед

4 – thrust назад.

“Вісімка”. Праве стегно – праворуч за діагоналлю, потім півколо і повернення назад. Повертаючись, праве стегно аналогічно починає рухатись ліве. На початковій стадії навчання можна використовувати трамплінове згинання колін, що дасть додатковий поштовх для руху стегон. Надалі необхідно навчитись виконувати “вісімку” ізольовано.

Півколо одним стегном. У цьому випадку “робоча” нога повинна знаходитись без ваги. Напівколо одним стегном може виконуватись назовні й усередину.

Руки.

Руки мають максимальну можливість руху, безліч різних положень, описувати їх немає необхідності.

Принципи руху.

1. Руки можуть рухатись витягнуті, без вигинів. Дві руки виконують безліч сполучень у різних площинах (вперед, агору, позаду).

2. Кожна складова руки – кисть, передпліччя, пальці – можуть рухатись ізольовано чи в сполученні один з одним.

3. Устояні положення рук, які використовуються різними системами танцю і вважаються позиціями, у модерн-джаз танці більш вільні. Це пов'язано з різними положеннями кисті, що може бути витягнута, може бути скорочена (flex), може повертатись у будь-якому напрямку. Лікоть може бути витягнутий і округлений.

Комбінація 1. III arabesque.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement croisi, права нога попереду.

На раз і два і - руки піднімаються в I позицію, голова нахиляється до лівого плеча, погляд спрямовується в долоні.

На три і чотири і права рука розкривається в II позицію, ліва залишається в I позиції, ліва нога витягується назад на носок; кисті рук повертаються долонями вниз, руки пом'якшені в ліктях, погляд спрямовується вперед, впродовж витягнутої лівої руки.

На раз і два і другого такту поза фіксується.

На три і чотири і руки опускаються в підготовче положення, нога повертається в V позицію.

В arabesque корпус підтягнутий, плечі зберігаючи рівність, розкриті і опущені. Руки знаходяться на одному рівні: рука відкрита на II позицію, продовжує лінію плеча, рука направлена вперед, витримує пряму лінію.

Комбінація 2. Tempslie вперед.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement croise, права нога попереду, голова повернута праворуч.

Перший такт.

На раз і – demiplié в V позиції.

На два і права нога виводиться вперед, носком в підлогу, руки піднімаються в I позицію; голова злегка нахиляється до лівого плеча, погляд на кисті рук.

На три і перейти вперед на праву ногу, переносючи на неї вагу тіла в позу croisee назад; руки розкриваються: права у II позицію, ліва у III позицію; голова повертається праворуч.

На чотири і ліва нога закривається в V позицію, зберігаючи положення пози croisee.

На раз і другого такту – demi plié в V позиції з поворотом корпусу enface; ліва рука з III позиції опускається в I позицію, права залишається у II позиції; голова, супроводжуючи рух лівої руки, набуває положення enface, погляд в долоню лівої руки.

На два і права нога, ковзким рухом витягується вбік, носком в підлогу, ліва рука розкривається на II позицію, голова повертається ліворуч.

На три і перехід на праву ногу, ліва нога витягується носком в підлогу, положення рук і поворот голови зберігається.

На чотири і ліва нога закривається в V позицію вперед *epaulement croise*, руки опускаються в підготовче положення, голова повертається ліворуч.

В подальшому ця комбінація повторюється, з лівої ноги вперед.

Комбінація 3. *Pas-de-bourreeendehors*.

Вихідне положення: V позиція ніг, права нога попереду, обличчям до станка.

На затакт – *demi plie* на правій нозі, ліва *surlesou-de-pied* позаду.

На раз і стати на високі півпальці лівої ноги, праву ногу підняти на умовне *sou-de-pied*.

На два і переступити на високі півпальці правої ноги приблизно на половину відстані II позиції, ліва нога піднімається на умовне *sou-de-pied*.

На раз і другого такту зійти на ліву ногу на *demi plie*, праву ногу підняти на *sou-de-pied* позаду.

На два і пауза.

Комбінація 4. *Pas glissade*.

Це стрибок з двох ніг на дві. Може виконуватись як самостійний, так і допоміжний рух, що передує маленьким і великим стрибкам.

Glissade відноситься до партерних стрибків без відриву від підлоги, вбік виконується в сторону ноги, що знаходиться позаду або попереду з переминою і без перемини ніг.

Додаток Б

Додаток В

Додаток Г

Додаток Д